

000224-1

Kniha Jób má v bibli ve více ohledech zvláštní postavení. Její původní, prastará, předizraelská verze není známa, může být pouze předpokládána. Všechno se zdá nasvědčovat, že do hebrejštiny byla přeložena, ano, spíše přebásněna se zřejmým zdůrazněním této starobylosti a jakési cizí moudrosti (v žádné jiné starozákonní knize není tolik neběžných, ba dokonce „ojedinělých, jakoby cizích“ slov, jejichž smyslu někdy není snadno se dopátrat). Hlavní postava, Jób, pochází odněkud z Východu, ze země Ús (poslední český odborný překladatel, který poskytl své znalosti překladateli-básníkovi Vilému Závadovi, dnes v Americe žijící Čech, prof. Stanislav Segert, mluví o Jóbovi jako o bohatém a moudrém šejkovi s velkými stády, štedrém k přátelům a laskavém k dětem, žijícím někde na východ od sídel pokolení izraelských); a sama původní verze pochází s velkou pravděpodobností rovněž z Východu (i když někteří mají za to, že kniha byla napsána v Egyptě, neboť autor Egypt znal). Segert upozorňuje, že „podle biblické tradice byla moudrost domovem v Edomu za Mrtvým mořem a dále na východ“. Pozoruhodné je, že v díle nejde o souvislé vypravování, nýbrž o rozmluvy, o dialog několika přátel s těžce postiženým Jobem. Kniha také netvoří organický celek, nebyla ani v podobě, kterou dnes známe, vytvořena jedním autorem, ani v jedné době. Třetí kolo rozhovorů je zřejmě neúplné, buď nedokončené nebo bylo něco vypuštěno, na druhé straně tam jsou zapojeny některé velmi pěkné vsuvky (např. píseň o Moudrosti, která je nepochybně pozdější, kap. 28), a závěr je nápadně slabší, a nejspíš byl „vložen do knihy již v podstatě hotové“ (Segert), a vypadá, jako by chtěl „napravit“ to, že kniha nemá náležité, uspokojivé řešení předchozích otázek. Výsledek je však potom právě opačný, než jak byl zamýšlen: podivný „happy end“, jakýsi zejména pro nás zcela neuspokojivý divně šťastný konec, kdy je jakoby vše napraveno a kdy se Jobovi znovu a v ještě větší míře dostává všeho, co předtím ztratil. Nejde nám však na prvním místě o tyto záležitosti, které jsou vhodné spíše pro odborné, akademické diskuse.

(Písek, 000224-1.)